

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Volvminibvs Comprehensvs
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Conclusio negativa statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](#)

ex tali existentia nihil perfectionis de novo in se recipiat.

ARTICULUS IV.

Vtrum Angeli futura contingentia seu libera naturaliter cognoscere possint?

§. I.

Pramittuntur que apud omnes sunt certa.

75:

Certum est Angelos naturaliter cognoscere futura necessaria, qualia sunt ea quae continentur in causis naturaliter ad eorum productionem determinatis, atque adeo de lege Dei ordinaria inimpeditibus. Sic Angeli multò melius quam Astrologi norunt eclipses fururas, cursus planetarum, & tempestates inde secuturas, & alia similia: habent enim universaliter & mirabilem scientiam causarum naturalium, & consequenter effectuum ex illis naturaliter & necessario provenientium.

76.

Certum est etiam, Angelos posse futura contingentia & libera, id est à causis contingentibus & liberis dependentia, cognoscere cognitione quadam conjecturali, ex aliquibus indicis solum probabilibus deductā, atque adeo incertā: sicut Medicus ex tactu pulsū, inspectione urinæ, & aliis indiciis, præcognoscit sanitatem infirmi. Nam cùm diuturna observatione, & plurimum annorum experientia, sciant quæ ut plurimum hominum voluntates inclinare soleant, & quæ ex fussionibus, temptationibus, occasionibus, & aliis hujusmodi sequantur, prædicta futura conjectantur. Unde solum restat difficultas an ea certò & infallibiliter virtute suā naturali scire possint?

§. II.

Conclusio negativa statuitur.

77

Dico igitur, Angelum per vires suā naturā, & secluso lumine divina revelationis, non posse certò præcognoscere futura contingentia & libera, v.g. ista: Job vincet temptationem Dæmonis in extrema sua nuditate, afflictione, orbitate &c. Adam verò in paradiſo deliciis affluens, cedet temptationi & suggestioni Dæmonis. Ita S. Thomas hic art. 3. & communiter Theologi cum illo.

Colligitur ex Scriptura & SS. Patribus, afferentibus prædictionem futurorum, certissimum esse Divinitatis signum & argumentum: nam Isaia 41. dicitur: *Annuntiate que ventura sunt, & dicimus quia Dii sunt vos.* Et cap. 46. *Ego sum Deus, & non est ultra, nec est si illis mei, annuntians ab exordio novissima, & ab initio que nondum facta sunt.* Item Danielis 2. ex hoc collegit Nabuchodonozor, Deum Danielis verum Deum esse, quia potuit revelare somnium suum de futuris contingentibus. Propter quod Chrysostomus homil. 18. in Joan. Certas, inquit, futurorum prædictionis immortalis Dei solus opus est. Et Tertullianus in Apolog. cap. 20. Idoneum opinor testimonium Divinitatū, veritas divinationis. Accedit communis hominum consensus; nam apud omnes gentes, præcognoscere futura libera ab aliis exequenda, appellatur *divinare*, ut per hoc significetur, talem præscientiam esse aliquid divinum, Deoque maximè proprium.

A **P**otest etiam probari conclusio ratione D. Thomæ. Si Angelus per vires suā naturā posset cognoscere futura contingentia, vel ea cognoscet in causis, vel in seip̄s? Non in causis, quia liberum arbitrium ex se indifferens est ad unam & alteram partem, & æquè respicit unam atque alteram; subindeque ex illo non magis intelligitur eventus futurus quām non futurus: nec in seip̄s, quia futura non existunt in tempore, quod est propria illorum mensura, cum non sint producta, & extra causas posita; sed solum in mensura superiori eternitatis, quæ cū in sit infinita & indivisibilis, ambit omne tempus, coexistit non solum rebus praesentibus, sed etiam præteritis & futuris, & ut loquitur S. Doctor: *Cum sit simplex, toti temporis adeq̄, & ipsum includit.* Atqui sola cognitionis divina mensura eternitatis, non verò angelica, cuius propria mensura est ævum, vel tempus dicitur, ut supra disputatione 6. ostendit est: Ergo solum Dei est, omnia futura in seip̄s videre, prout sunt praesentia in mensura suā eternitatis, non verò hominis, vel Angelī.

Eadem ratione utitur idem S. Doctor infra quæst. 86. art. 4. ad probandum intellectum humanum non posse per vires suā naturā futura contingentia cognoscere. Illam tamē despici Vazquez hic disp. 108. cap. 2. vocans eam infamam: quia (inquit) licet Angelus per vires suā naturā non possit certò cognoscere futurum contingens, neque in seip̄o, neque in suis causis, bene tamē in veritate objectiva propositionum contradictoriarum, quæ de ipso futuro ab Angelo formari possunt: utpote cū haec sit natura titillium propositionum, quod antecedenter ad quicunque determinationem causarum sui obiecti una sit determinatè vera, & altera falsa. Adit non posse ratione philosophicā veritatem istam probari, sed solum ex Scriptura & SS. Parum testimonis. Sux tamē paulo post assertions oblitus, num. 19. ait, ideo Angelum non intelligat futura contingentia, quia non sunt objecta naturaliter accommodata ejus intellectui.

Verò haec ratio Vazquez nihil aliud est, quām ridicula principii petitio: quid anima aliud est futura illa non posse certò cognoscī ab Angelo, quām esse objecta intellectui ejus imprportionata, sive non accommodata? Hoc ipsum ergo est quod inquiritur, & quod remanet probandum: cur scilicet futura illa non sint objecta proportionata intellectus Angelici. Addo quod, cū sint objecta naturalia, ac proinde ejusdem ordinis cum potentia Angelī, sufficienter ei videantur esse proportionata.

Aliud verò quod dicit Vazquez, nempe futura libera posse ab Angelo cognoscī in veritate objectiva propositionum contradictoriarum de futuro contingentē, non minus absurdum est: nam ratio & lex contradictionis petit solum quod si una pars est vera, altera sit falsa; non autem quod si alia sit determinatè vera, ridiculum enim est dicere quod v.g. ista propositiō: *Petrus erat ambulans*: ex eo quod illi apponam contradictoriā (quod omnino per accidens est) reddantur certa & determinata. Unde D. Thomas quæst. 16. de malo art. 7. *Ea que sunt ad eternitatem, non possunt præcognoscī in suis causis determinari, sed sub disunctione, utpote quia erunt vel non erunt, sic enim habent veritatem.* Determinata ergo veritas in futuris contingentibus, nec ex ratione oritur, nec ex natura ipsius futuri.

contingentis in se, cum ex natura sua sit indiffe-
rentia & indeterminatum; neque ex causis secun-
dis, que etiam ex se indifferentes sunt ad unam
vel alteram partem contradictionis: unde restat
quod si determinationem & certitudinem habet,
cum à divino decreto ad unam partem contradic-
tionis determinante desumant. Quare sicut An-
gelus non potest naturaliter decretum Devide-
re, ita nec potest ex viribus naturæ, certam & in-
fallibilem futurorum contingentium cognitionem
habere.

Addo quod, licet in futuris contingentibus da-
reter determinata illa veritas objectiva, illam ta-
men Angeli non cognoscerent naturaliter, quia
non pertinet ad ordinem universi, qui est ordo
physicus, realis, & exercitus essendi, & non so-
lum, objectivus: Sed species intelligibiles Ange-
lorum, solum representant ea quæ ad hunc ordi-
nem universi pertinent: Ergo quamvis daretur
quod in futuris contingentibus independenter à
divino decreto, daretur determinata veritas objec-
tiva, propterea tamen Angeli naturaliter futura
contingentia non cognoscerent.

S. III.

Solvuntur obiecções.

Contra hanc conclusionem in primis objici-
solet, quod Dæmones vel per se, vel per ho-
mines quos inspirant, multa futura libera præ-
munitate solent, ut regnorum mutationes, bello-
rum exitus, & similia quæ à liberis hominum vo-
luntatibus pendent: unde cùm in Dæmonibus
nullum detur lumen supernaturale, sed sola sci-
entia naturalis, quæ post peccatum in eis remansit,
Angeli posse virtute suâ naturali prævidere fu-
tura contingens.

Respondeo Dæmones interdum futura prædi-
cere, non quod ea pervires sue naturæ certò co-
gnoscant, sed quia alii modis ea nosse possunt,
Hominum primus est experientia præteriorum, ut
doceat Augustinus variis in locis: si enim medici,
agricolæ, & nautæ, ex præteriorum experientia,
multa prænuntiant; à fortiori id præstare possunt
Dæmones, qui ut ait idem S. Doctor libro 2. de
Genesi ad litteram cap. 17. subtiliori pollent sen-
tientiam, & experientiam callidiores, propter ma-
gnum vite longitudinem.

Deinde futurorum notitiam interdum accipiunt
Dæmones à bonis Angelis, et significentibus; vel
ab hominibus Dei instinctu prædictis, quales Pro-
phetae vel Sibyllæ fuerunt. Andiant enim ista (in-
quit Augustinus) & aereæ potestate, sive Ange-
li nuntiantibus, sive hominibus. Unde Tertullianus
in Apologetico: Dispositiones etiam Dei & tunc
Prophetæ concordanter excepunt, & nunc lectio-
ni resonantibus carpunt. Ita & hinc sumentes qua-
dam temporis fortes, amulantur divinitatem, dum fu-
tent divinationem,

Solent etiam Dæmones ea quæ imminere certò
scimus, aut quæ procul fiunt, alio in loco existentiis
bus aperit, tanquam si quisquam (inquit Augus-
tinus) de montis vertice aliquem longè videat
venientem, & proxime in campo habitantibus ante nun-
ciat. Etenim omnis spiritus ales, ut Tertullianus scri-
bit, hoc & Angelis & Dæmones. Igitur momento ubique
sunt. Totus orbis locus illus unus est. Quid, alicubi geran-
tur tam facile sciunt, quam enuntiant. Velocitas di-
vinitatis creditur, quia substantia ignoratur. Sic &
Authoræ interdum videri volunt eorum que annun-
tiant. Id docet Antonius Magnus apud Atha-

nium, in ejus vita, dum suos adversus dæ-
monum traudes, & affectionem illam divi-
nationis instruit. Nam illos ait ob levitatem na-
turae per cuncta discurrentes, quæ jam cepta vide-
rint, longisque nuntiare. Non enim ea quæ non-
dum fieri cepta sunt, referunt; quia Dominus solus
conscius est futurorum: sed quorū consipient in actu
initium, eorum sibi tanquam apud ignaros vendicant
de futuri fieri notionem, &c. Ita & de Nili inunda-
tione solemni, cùm multis in Æthiopia viderint plu-
rias, & quibus fluvius intumescens, ultra alveum effluere
consuevit, precurrentes ad Ægyptum, nuntiant annis
adventum.

Nonnunquam etiam, ut scribit Augusti-
nus, nefandi illi spiritus ea quæ ipsi facturi sunt, Lib. 2.
velut divinum predicunt: quemadmodum & ac-
cepta divinitus potestate, ledunt primò, dehinc ad hanc
remedia precipiunt, ad miraculum nova, sive con-
traria, post quæ desinunt ledere, & curasse cre-
duntur.

Denum futura Dæmones cognoscunt ex con-
jecturis, & siderum influentiis quas optimè no-
runt: cùm enim sciant maximam hominum par-
tem sequi potius passiones, influentiis syderum
excitas, quam rationem, frequenter plura, si-
certò, saltē conjecturaliter prædident, & tan-
quam vera prædicunt, licet conjecturaliter solum
cognoscant. Ita D. Thomas 2. 2 quæst. 95. art. 5.
ad 2. Et propter eandem causam judicarii etiam
quandoque vera prædicunt. Veruntamen quia
ars illa fallax est, & ut plurimum admixtam ha-
bet Dæmonis invocationem, ideo prohibetur ju-
re divino, Deuteronomio 18. Isaiae 47. & Jeremias 10.
nec non jure Pontificio, in Concilio Braccarense
I. cap. 9. & 10. in Toletano I. in assertione fidei;
à Martino I. ab Alexandro III. & Xisto V. imò
& jure civili, codice de maleficiis & mathematicis.

Addit D. Hieronymus, Dæmones futura
prænuntiantes solere ut plurimum mendacia
jungere veritati, & suas sic temperare sententias,
ut seu boni, seu malæ quid accidat, utrumque pos-
sit intelligi. Si aliquis (inquit) dixerit multa ab
idolis esse prædicta, hoc sciendum, quod semper men-
daciū iuxterent veritatem, & sic sententias tempera-
rint, ut seu boni seu malæ quid accidisset, utrumque
posset intelligi. Ut est illud Pyrrhi Regis Epyrotarum:
Aio te Æacida Romanos vincere posse. Et Crœsi: Crœ-
sus transgressus Halym, maxima regna perdet. Cui
consonat illud Tertulliani. In oraculo autem quo
ingenio ambiguities temperent in eventus, sciunt
Crœsi, sicut Pyrrhi. His & multis aliis modis Apolog.
fallit Dæmon miseros mortales, futurorum cap. 22.
cognoscendorum illecebros delitos. Nihil enim
est cuius tantæ cupiditate teneantur homines, ac fu-
turorum scientiæ, ut ait Chrysostomus homil. 78.
in Joannem.

Objicies secundo: D. Augustinus lib. 12. supra
Genesim ad litteram cap. 13. docet quod animæ
humanæ secundum quod à sensibus corporis ab-
strahitur, competit futura prævidere. Unde
etiam Tertullianus in libro de testim. animæ:
Recognita eam (inquit) in præagiis ratem, in omni-
bus augurem, in eventibus proficem: non mirum si
a Deo data homini, novit divinare. Ergo id potiori
jure Angelis, quibus perfectior est intelligendi
virtus, concedi debet.

Respondeo ex D. Thoma infra quæst. 86. art.
4. ad 2. mentem Augustini esse quod anima ra-
tionalis possit futura libera & casualia cognoscere,
non naturali virtute, sed per impressionem

Ddd iiij alio